

Mezinárodní soudnictví

Tématická osnova

k předmětu

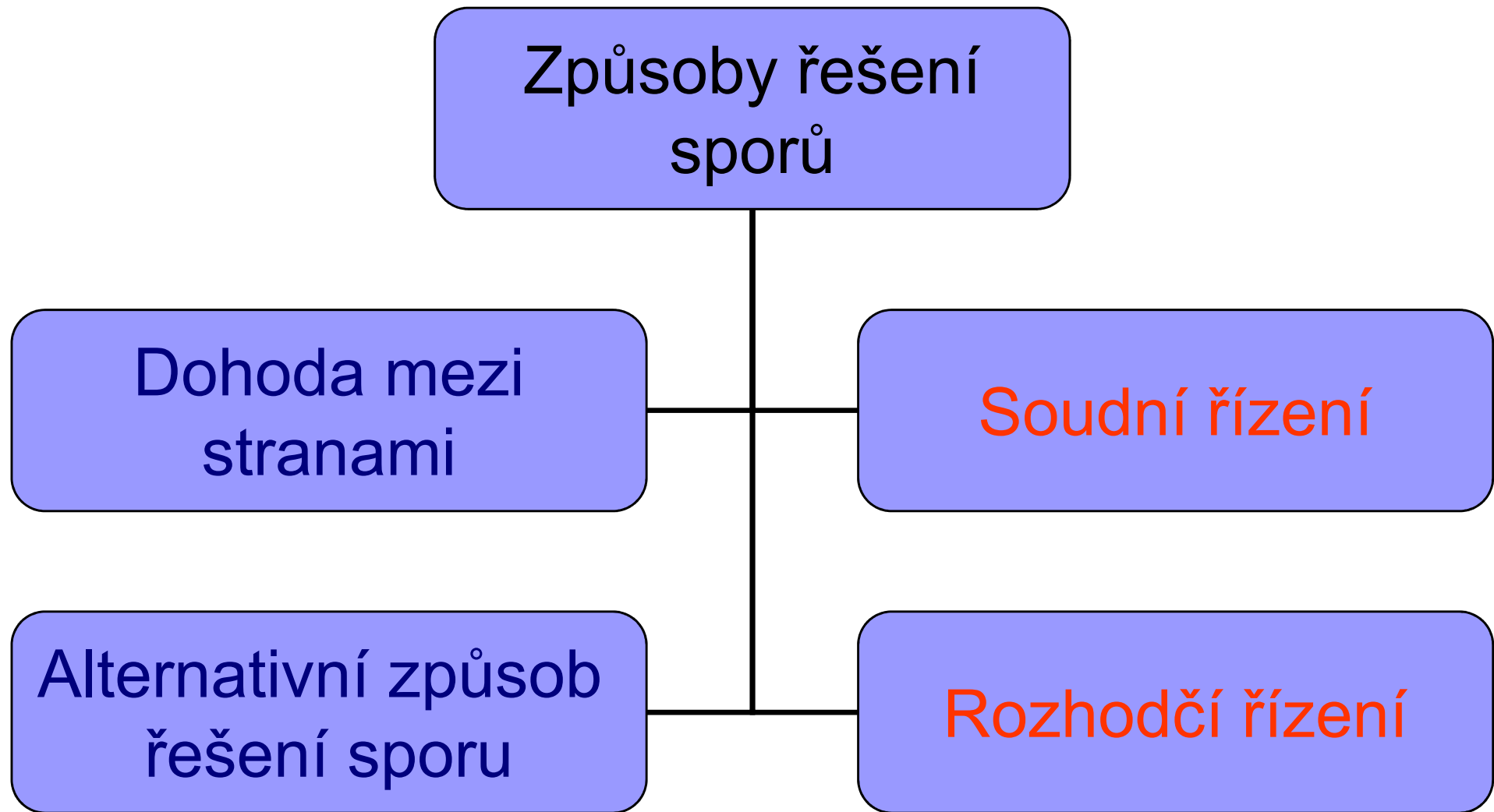
Pracovní materiál pro kurs
BO505Zk

Zdeněk Kapitán

Obecné poznámky

Možnosti řešení sporu

Dělení téhož

1. Pouze mezi stranami
2. S pomocí třetího subjektu
  - 2.1. Neautoritativní – ADR
  - 2.2. Autoritativní:
    - 2.2.1. Soudní řízení
    - 2.2.2. Rozhodčí řízení

Znaky alternativního řešení

- Cílem je dospět k dohodě stran
- Rychlost
- Zachování důvěry mezi partnery
- Možnost „mimoprávního“ řešení
- Není třeba hledat právo rozhodné
- Neveřejnost
- Neformálnost

Další okolnosti ADR

- Nejedná se o formu aprobovanou právem; úprava podmínek je zcela na stranách smlouvy
- Neběží žádné lhůty – ani procesní, ani hmotněprávní – možnost zneužití
- Poskytuje je celá řada institucí, často hrozí v představách smluvních stran záměna s rozhodčím řízením

Soudní řízení

Okolnosti ovlivňující výběr:

- a) větší autorita rozhodnutí
- b) složitější uznání a výkon
- c) větší délka průběhu řízení
- d) větší počet opravných prostředků
- e) neochota pracovat s cizím právem

Rozhodčí řízení

Okolnosti ovlivňující výběr:

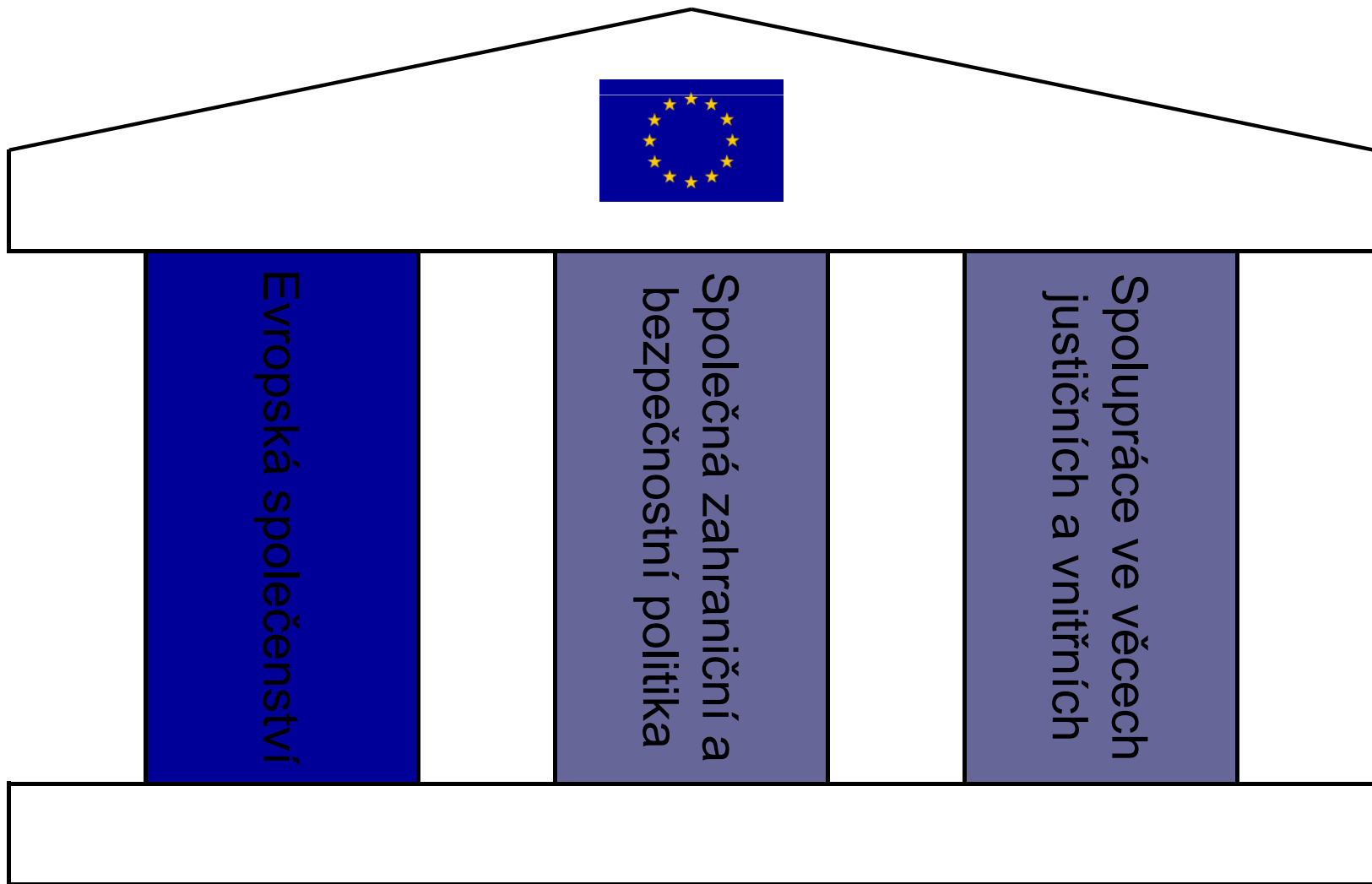
- a) menší autorita rozhodnutí
- b) snazší uznání a výkon
- c) kratší délka průběhu řízení
- d) omezení opravných prostředků
- e) znalost cizího práva a jazyka
- f) vyšší cena
- g) projevy neprofesionality (někdy)

Soudní řízení

Stavba Evropské unie

Informační zdroje

- <http://www.europa.eu.int/eur-lex>
- http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/
- <http://isap.vlada.cz/>
- <http://www.eurocivil.info>
- www.justice.cz /Ministerstvo spravedlnosti/Evropská unie

Trendy legislativního vývoje

- Vzhledem k nedostatku kompetencí v prvním pilíři byly všechny akty justiční spolupráce přijímány v rámci pilíře třetího
- Existovaly buď úmluvy (Brusel I, Řím I) nebo jejich návrhy (Brusel II, insolvence, doručování, Řím II)
- Přesunem kompetencí došlo ke změně legislativní techniky (viz další slide)

Jak dál?

- Možnosti:
  - a) nařízení
  - b) směrnice
  - c) mezinárodní smlouvy
- Problémy:
  - ad a) a b) problém s kompetencemi
  - ad b) kasuističnost a obava z implementace
  - ad c) dlouhodobost přijímání

Významné kodifikace zásad

- Zásady mezinárodních obchodních smluv
UNIDROIT – PICC

<http://www.unidroit.org/english/principles/contracts/main.htm>

- Principy evropského smluvního práva –
PECL

<http://www.storme.be/PECLre.html>

Shrnutí současného stavu

- Nařízení: Brusel I a IIa (II bis), insolvenční nařízení, nařízení o doručování, nařízení o provádění dokazování, nařízení o evropském exekučním titulu pro nesporné nároky, evropský platební rozkaz, bagatelní pohledávky, Řím I, Řím II
- Úmluvy: Řím I

Nařízení Brusel I – pravomoc

Určení mezinárodní pravomoci – pravidla:

- a) základní – domicil žalovaného
- b) alternativní
- c) speciální
- d) výlučná
- e) dohodnutá

Prorogační smlouva

Existují tři základní režimy:

- a) režim EU
- b) režim mimo EU
- c) režim podle mezinárodních smluv

Rozbor úpravy a konkrétního ustanovení...

Shrnutí

- Žalobu lze podat:
  1. u soudu, který strany zvolily,
  2. ve státě, kde má žalovaný domicil,
  3. místo kritéria 2 lze použít v EU také místo, kde závazek byl nebo měl být splněn

Nařízení Brusel I – uznání a výkon

- vztahuje se na soudní rozhodnutí, smíry a vykonatelné listiny
- uznání rozhodnutí členského státu EU je uznáváno v ostatních členských státech automaticky; výjimku tvoří odpírací důvody
- před výkonem rozhodnutí se vede povinně pouze řízení o prohlášení vykonatelnosti

Rozhodčí řízení

Druhy rozhodčího řízení

- Rozhodčí řízení ad hoc

Rozhodci volení dle volného výběru, větší volba výběru pravidel průběhu rozhodčího řízení...

- Institucionální rozhodčí řízení

Dobré zázemí, renomé, omezení výběru rozhodců na seznam...

Podmínky pravomoci RS

1. Existence rozhodčí smlouvy

Výslovná dohoda stran o založení pravomoci rozhodčího soudu. Největším problémem je otázka formy smlouvy.

2. Arbitrabilita sporu

a) objektivní – daná zákonem

b) subjektivní – omezená stranami

Právo rozhodné

- Pravidla průběhu řízení

procesní právo,

vazba na řády, relativní volnost stran

- Právo pro meritum sporu

hmotné právo

závislost na právu místa konání řízení a na rozhodčí instituci

Zrušení RN, uznání a výkon

- rozdíl mezi zrušením (vnitrostátní instrument) a odepřením uznání a výkonu (mezinárodní instrument); pozor ale na obsah evropské úmluvy o mezinárodní obchodní arbitráži
- význam pravidel zrušení a odepření jako absolutně kogentních pravidel rozhodčího řízení

Rozbor příkladů aplikace

Aplikace Brusel I před 1. 5. 2004

- K soudu v České republice je podána před 1. 5. 2004 žaloba.
- Soud zastaví řízení pro nedostatek podmínky řízení (neexistence mezinárodní příslušnosti).
- Žalobce podá odvolání s odůvodněním, že nařízení Brusel I je účinné zpětně.

Přípustnost započtení pohledávky

- Rakouská banka s pobočkou v České republice má uzavřenu smlouvu o úvěru (české právo) a smlouvu o běžném účtu (rakouské právo) – vedeném ve Vídeňské pobočce.
- Na dlužníka je v České republice prohlášen konkurs.
- V souladu se smlouvou rakouská banka započte tak, že prostředky na běžném účtu použije k „úhradě“ pohledávky z úvěru.

Exkurs: prorogace

- Úvěrová smlouva, uzavřená v roce 1998, obsahuje ujednání: „Veškeré spory z této smlouvy budou řešeny u Krajského soudu v Hradci Králové“.
- Jaká je nejvhodnější textace prorogace?

Výlučnost prorogované příslušnosti

- Ve smlouvě byla uzavřena prorogace: „Veškeré spory z této smlouvy budou řešeny před „příslušným“ soudem ve Vídni“.
- Žaloba byla podána před 1. 4. 2005.
- Soud řízení zastavil s odůvodněním, že by byl ohrožen výkon rozhodnutí v Rakousku podle nařízení Brusel I.

Oprávnění konkursního správce

- ZOD se sídlem v České republice a s majetkem (nemovitosti) na Slovensku. Slovenský soud prohlásil konkurs a správce se domáhá zápisu plomby v katastru nemovitostí v České republice.
- Katastr nemovitostí odmítá zápis, neboť k prohlášení došlo na Slovensku.